

55 år sedan Che mördades i Bolivia

Che förblir en jätte på Ernesto Guevara-platsen i Santa Clara

Med geväret i ena handen och den andra intill en mitella, tycks Ernesto Che Guevara för varje dag bli alltmer gigantisk i det skulpturala komplex som rymmer hans kvarlevor.

Befolkningen i Santa Clara i centrala Kuba kommer att samlas här den 8 oktober för att hedra den argentinsk-kubanske gerillaledaren på 55-årsdagen av hans sista dag i livet, i Bolivia (1967) tillsammans med en grupp kubanska, bolivianska, argentinska och peruanska internationalistiska kämpar.

Mer än fem miljoner personer från hela världen har besökt denna plats sedan den invigdes den 28 december 1988. Den nådde sin största berömmelse den 17 oktober 1997, när kvarlevorna av Che och hans gerillakamrater började anlända.

Platsen är både sober och lysande, en konstnärlig tolkning av befälhavaren med basker och rebellstjärna sådan han var i livet.

När man skulle bygga det monument som nu står på torget i Santa Clara bad skulptören José Delarra att få uppföra det på Capirobacken i utkanten av staden, men den idén förkastades eftersom det skulle ge en storslagenhet som inte skulle stämma överens med Ches enkla och anspråkslösa personlighet.

Den kanske mest profetiska frasen när byggandet inleddes uttrycktes av revolutionens befälhavare Juan Almeida: "Oroa er inte för storleken, statyn av Che kommer att bli universums skulptur".

Och så har det blivit.

I en intervju med skulptören José Delarra (1938?2003) minns han att Aleida March gav honom skjorta, byxor och pistolhölster, och att de i Specialtrupperna hittade en pojke med samma kroppsbyggnad och storlek som Che som fick stå modell.

"När jag gjorde modellen kom de flesta av medlemmarna i 8:e Kolumnen till ateljén; de sista var revolutionens befälhavare Ramiro Valdés och Harry Villegas, en överlevare från gerillan i Kongo och Bolivia, och Aleida March, som var hans hustru och följeslagare i kampen.?"

"Jag gjorde allt med absolut noggrannhet. Che-statyns pose är inte baserad på ett enstaka fotografi, utan på många. Hans arm är till exempel gipsad, men hålls inte i mitellan. Det visar på Ches karaktär, att han inte använde den trots att han hade en", sade han.

Monumentet är geometriskt, med en stor rektangulär relief på 6x18 meter. Basen en rektangulär kub på 3x10 meter, och den andra rektangeln ? Che i volontärarbete, barn i läs- och skrivundervisning och brevet han efterlämnade till Fidel ? är 6x3 meter. Allt detta vilar på en 72 meter lång rektangel där det finns två kuber på 3x3 meter.

Enligt konstnären är detta en helhet som kännetecknar Ches personlighet: solid, enkel och klart definierad. Guerillan symboliseras av träden, palmerna och olivträden i omgivningarna och av den samling av skruvar, plattor, rör och delar som invånarna i Santa Clara tillverkade under mer än 500 000 timmars frivilligt arbete.

Han utformade också trappan för politiska och kulturella aktiviteter. Den förskjutna formen gav utrymme för ett museum och rum för högtider och dokumentation.

?På den tiden trodde jag inte att Ches kvarlevor skulle återfinnas, men här fanns utrymmet. Ett område på 900 kvadratmeter där hans kvarlevor vilar tillsammans med de från hans stupade kamrater i Bolivia.?

Torget och dess omgivning

Från en höjd i staden, med världen i sin blick och bergens doft i sin uniform, uppmanar Che oss att följa hans exempel. Därför har konstnären låtit honom åtföljas av 144 figurer i en väggmålning i relief som ger rörelse och lyfter fram dem som kämpade tillsammans med honom i bergen och på slätterna. Historien pulserar i de ostoppbara invasionskolonnerna ?Ciro Redondo? och ?Antonio Maceo?, som leddes av Che Guevara respektive Camilo Cienfuegos.

I museet finns några av Ches mest personliga ägodelar ? fotografier, kartor och dokument ? från hans barndom till det sista skottet han avlossade. Här finns också kikaren han använde i Kongo och den fälttallrik han åt sina magra ransoner på i Bolivia. Minnesplatsen är ett litet, slutet utrymme som kan påminna om djungeln.

Villa Clara-arkitekterna Blanca Hernández och Jorge Cao tog sig an utformningen och ändrade konceptet för de befintliga utrymmena. Delarra har gjort de 38 hjältarnas ansiktsreliefer som finns på nischerna och de 30 ossuarierna som finns i dem.

Fortfarande kommer tusentals besökare hit från hela världen: vissa gör korstecknet, andra står i givakt för att hylla sin ledare, sin kamrat. Det är ett tempel, men ett tempel för mänsklighet, anständighet och värdighet.

I bakgrunden brinner evighetslågan, och man kan fortfarande föreställa sig Fidel Castro tända den. Den utforskade delen av djungeln återstår, Che har inte tagit av sig sin stridsmundering och hans steg är, precis som från början, på jakt efter jämlikhet, förnuft och rättvisa.

José Antonio Fulgueiras, Prensa Latina 221007 (kraftigt nedkortat)

/cv

Che sigue gigante en la plaza Ernesto Guevara de Cuba

Fler bilder finns på [ecured](#).

Gillar du det Svensk-Kubanska Föreningen gör?

Vill du bidra till kampen mot den omänskliga blockaden?

Swisha en tjuga eller valfri summa till

123 589 0975 eller pg **40 54 11 – 0**

Ett ännu mer betydelsefullt stöd är medlemskap!

Ange namn, e-post, adress och skicka 300 kr för ett års medlemskap

(150 kr för pensionärer, arbetslösa och studerande)

– samma swish/pg som ovan

